

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Høring - Forslag til landsverneplan for Kunnskapsdepartementet - Bygninger under Kunnskapsdepartementets ansvarsområde

1. Innledning

NTNU eier en stor og interessant bygningsmasse med bygninger helt fra 1762. Spesielt interessante er de eldste bygningene på Gløshaugen som ble ført opp for Norges tekniske høgskole og tatt i bruk i 1910. Her fikk man et enhetlig bygningsmiljø i en særegen stil rundt en åpen plass. Hovedbygningen fikk flere påbygg etter hvert og i 1957 brant Varmekraftlaboratoriet, men fremdeles er miljøet rundt de eldste bygningene bevart.

NTNU har alltid prioritert drift og vedlikehold av bygningsmassen høyt. Forskning og undervisning har hele tiden hatt behov for bygningsmessige endringer og ofte har nok disse behovene gått på bekostning av eventuelle ønske om å beholde opprinnelige bygningsmessige elementer. Når det er sagt vil vi allikevel understreke at vi alltid har vært bevisst på den historiske verdien til de eldste bygningene. Både Riksantikvaren og Byantikvaren i Trondheim kommune har vært oss til stor hjelp i mange saker.

Uttalelsen nedenfor omfatter først noen generelle betraktninger om verneplanarbeidet, deretter en gjennomgang av de bygningene som er aktuelle.

2. Generelle betraktninger

En verneplan for NTNUs bygninger kan tenkes å dokumentere undervisningshistorie og forskningshistorie i tillegg til den bygningsmessige historien. Undervisning og forskning har vært i konstant forandring og det er derfor lite å finne av historien til disse virksomhetene i NTNUs bygninger. Man skulle kanskje tro at ingeniørfagenes laboratorier og verksteder ville inneholde installasjoner og bygningsmessige elementer som viste dette, men dette gjelder bare for noen fag. Som kjent har datasimuleringer erstattet mye av laborativirksomheten, og mange av NTNUs bygninger vil derfor bare dokumentere den bygningsmessige historien.

Unntak finnes imidlertid, og dette er omtalt i punkt 3 under Vannkraftlaboratoriet og Skipsmodell-tanken.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: postmottak@adm.ntnu.no	Høgskoleringen 8	+47 73 59 54 15	Arne Rønning
	http://www.ntnu.no		Telefaks +47 73 59 12 87	Tlf: +47 73 59 80 76

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandleren ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

Universitetenes formål er å drive undervisning, forskning og formidling. Denne virksomheten skal drives innenfor det lov- og regelverk som gjelder for arbeidsmiljø og sikkerhet, for eksempel krav til brannsikkerhet. Videre skal bygningene gis en universell utforming og være tilgjengelige for alle. Dersom noen vernebestemmelser kan komme i konflikt med punktene nevnt ovenfor står vi overfor ulike utfordringer.

Noen av NTNUs bygninger er underlagt ulike frednings- og vernebestemmelser:

- Regulert til spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6
- Administrativt fredet
- Vedtaksfredet etter Kulturminneloven § 15 og § 19
- Vedtaksfredet i 1923 etter Bygningsfredningsloven av 1920

I forslaget til landsverneplan benyttes vernekategori 1, fredning og vernekategori 2, bevaring. NTNU er inneforstått med ansvaret og forpliktelsene som ligger i begge kategoriene. For at NTNU skal ha en best mulig forvaltning i tråd med landsverneplanen er det viktig at planen og eventuelle fremtidige vedtak i størst mulig grad inneholder nøyaktige beskrivelser av hva som er vernet, hva som kan gjøres og hvordan eventuelle unntak skal håndteres.

3. De enkelte bygninger

For vår egen oversikt er bygningene sortert etter campus og etter NTNUs nummerering. For hver bygning er det gjengitt et sammendrag av dagens vernestatus. I merknadene for den enkelte bygning er formålet for fredning og bevaring for enkelhets skyld tatt fra planforslaget. I tillegg kommer NTNUs uttalelser.

Nummer: 120
Navn: Schøninghuset
Byggeår: 1870 / 1892 / 1950
Omfang: Eksteriør 1870 / 1892-delen
Vernekategori: Verneklasse 2, bevaring
Vernestatus: Regulert til spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6
Merknad: Formålet med bevaring skal være å sikre bygningenes opprinnelig elementer slik de fremstår i dag. Dette gjelder fasaden i upusset tegl for bygningens del fra 1870 / 1892..
NTNU mener: Ingen bemerkninger

Nummer: 125
Navn: Gunnerushuset
Byggeår: 1866 / 1877 / 1878 / 1898 / 1901 / 1930
Omfang: Eksteriør, deler av interiør
Vernekategori: Verneklasse 1, fredning

Vernestatus: Regulert til spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

Merknad: Formålet med fredning er å sikre bygningskomplekset som vitenskapshistorisk og arkitekturhistorisk dokumentasjon. Det må gjøres nærmere undersøkelser for å avklare omfanget av interiørfredning.

NTNU mener: Vi antar at er det opprinnelige inngangspartiet og trapperom som er aktuelt. Videre går vi ut fra at én eller flere av de store utstillingssalene beholdes slik at rommenes størrelse og dimensjon vises. Dette må selvsagt ikke være til hinder for utstillingsvirksomheten.

NTNU og Vitensenteret i Trondheim planlegger i fellesskap et nybygg som vil berøre Gunnerushuset. Det er derfor viktig at vernet av denne bygningen blir gradert, i den forstand at de yngste delen av bygningen ikke behandles like strengt som de eldste. Planleggingen av nybygget foregår for øvrig i samarbeid med Riksantikvaren, og NTNUs og Vitensenterets behov er derfor allerede kjent.

I tillegg planlegges en fase 2 der en videreutvikler utstillingsarealene ved å bygge inn atriet midt i bygningskomplekset. Dette må det være åpning for i fredningsbestemmelsene.

Nummer: 135

Navn: Suhmhuset

Byggeår: 1880

Omfang: Eksteriør

Vernekategori: Verneklasse 1, fredning

Vernestatus: Regulert til spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6.

Merknad: Formålet med fredning er å sikre bygningen som en del av det militærhistoriske miljø på Kalvskinnet. Trolig er ingen deler av opprinnelig interiør bevart, men bygningens preg som magasinbygning er godt bevart i eksteriøret.

NTNU mener: NTNU har ingen innvendinger til fredning av eksteriøret.

Nummer: 170

Navn: Elvegata 17

Byggeår: 1915

Omfang: Eksteriør, deler av interiør

Vernekategori: Verneklasse 1, fredning

Vernestatus: Regulert til spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

Merknad: Formålet med fredning er å sikre bygningen som opprinnelig stiftsamtmannsbolig, samt å sikre bygningens strengt ordnede autoritære uttrykk. Det må gjøres nærmere undersøkelser for å avklare omfanget av interiørfredning.

NTNU mener: Bygningen er trolig bygget om en del. NTNU vurderer nå fremtidig bruk av bygningen, og dette vil skje i samarbeid med Riksantikvaren. NTNU ønsker å ta vare på bygningens uttrykk, samtidig som det legges til rette for kontor- og seminarvirksomhet. Vi antar at dette lar seg innpasse innenfor fremtidige vernebestemmelser.

- Nummer: 175
Navn: Erling Skakkes gate 57/59 - kontorbygning
Byggeår: 1857 / 1877 / 1901 / 1917
Omfang: Eksteriør, deler av interiør
Vernekategori: Verneklasse 1, fredning
Vernestatus: Administrativt fredet. Regulert til spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6
Merknad: Formålet med fredningen er å sikre bygningen og dens lange historie som fengsel og militært verksted i et bygningsmiljø preget av sivile og militære institusjoner.
NTNU mener: En fredning av eksteriøret har vi ingen innvendinger til, selv om vi ikke kan se at det opprinnelige formålet lett lar seg avlese i eksteriøret. Innvendig er bygningen så mye bygget om at en vurdering av interiøret neppe har noen hensikt. Bygningen brukes i dag til studentarbeidsplasser, det er ønskelig at denne bruken kan fortsette
- Nummer: 176
Navn: Erling Skakkes gate 57/59 - magasinbygning
Byggeår: 1826
Omfang: Eksteriør
Vernekategori: Verneklasse 1, fredning
Vernestatus: Regulert til spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6. Bygningen er administrativt fredet.
Merknad: Formålet med fredning er å sikre bygningen som har nasjonal kulturhistorisk verdi. Bygningens alder og historie gjør den til et verdifullt kulturminne selv om bygnings- og brukshistorie ikke er fullt kartlagt. Bygningen har militærhistorisk verdi., men ingen verdi når det gjelder historien til høyere utdanning
Det må gjøres nærmere undersøkelser for å avklare omfanget av interiørfredning, men det er neppe andre elementer enn bærende konstruksjoner som er av historisk interesse.
NTNU mener: NTNU er enig i planforslaget, men gjør oppmerksom på at en eventuell interiørfredning vil kunne få konsekvenser for NTNUs muligheter for bruk av bygningen.
- Nummer: 180
Navn: Skansevakta
Byggeår: 1837
Omfang: I henhold til fredningsvedtak
Vernekategori: Verneklasse 1, fredning
Vernestatus: Regulert til spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6. Vedtaksfredet etter Bygningsfredningsloven av 1920.
Merknad: Bygningen har trolig gjennomgått store endringer innvendig selv om romplanen trolig er beholdt i store trekk. Trapperommet synes å ha gjennomgått store forandringer.
NTNU mener: Vi anbefaler at fredningen begrenser seg til fasaden, men at interiøret vurderes.

- Nummer: 301
- Navn: Hovedbygningen
- Byggeår: 1910 / 1912 / 1914 / 1916 / 1947 / 1963
- Omfang: Eksteriør og interiør. Fredningen omfatter eksteriøret, inkludert tak, etasjeskiller og bærevegger. Interiør: vestibylen, aulaen med hovedtrappanlegg, festsalen, alle korridorer og sidefløyenes hovedtrapperom. I fredningen inngår også fast innredning og lysarmatur
- Vernekategori: Verneklasse 1, fredning
- Vernestatus: Vedtaksfredet etter Kulturminneloven § 15 og § 19, 26.1.1994. Fredningen omfatter eksteriøret inkludert tak, etasjeskiller og bærevegger. Av interiøret inngår vestibylen, aulaen med hovedtrappanlegg, alle korridorer og sidefløyenes hovedtrapperom, samt fast innredning og lysarmatur.
- Merknad: NTNU har benyttet Riksantikvaren og Byantikvaren som konsulent når det gjelder innvendig ombygging og har blant annet søkt å bevare de store rommene som opprinnelig ble brukt som tegnesaler. I dag brukes de som kontorlandskap og har vist seg gode egnet til dette formålet.
- Fredningen fra 1994 inngikk i et større prosjekt som gikk ut på å dokumentere det 20. århundres arkitektur. Hovedbygningen er i denne sammenheng et eksempel på hvordan man utvidet bygningsmassen på baksiden med påbygg i ulik stil og materialbruk.
- NTNU mener: For å få en bedre tilgjengelighet og utnyttelse av teknisk hovedbibliotek er det foreslått å lage et nytt inngangsparti fra parken på baksiden og inn i biblioteket. En slik ide er i utgangspunktet i strid med fredningen, men vil på den annen side være et eksempel på hvordan en bygningsmasse lar seg forandre i en bygnings levetid slik som prosjektet nevnt ovenfor skulle dokumentere. Riksantikvaren må i alle tilfeller inn i bildet dersom en slik ide vil være aktuell.
- Nummer: 302
- Navn: Varmeteknisk
- Byggeår: 1958
- Omfang: Eksteriør
- Vernekategori: Verneklasse 2 - bevaring
- Merknad: I forslaget til verneplan er det oppført at formålet er å bevare bygningen som en del av den eldste bygningsmassen på Gløshaugen, og at bygningen er en viktig del av bygningsmiljøet ved tidligere Norges tekniske høgskole.
- NTNU mener: Bygningen er fra 1958 og kan derfor ikke regnes blant den eldste delen på Gløshaugen. Vi kan derfor ikke se at bygningenes alder skulle være noen begrunnelse for en bevaring. Bygningen er én av de fire bygningene som avgrenser parken og har således samme funksjon som det gamle varmekraftlaboratoriet som brant i 1957.
- NTNU ønsker å gjøre flere bygningsmessige endringer, blant annet for forskning på CO₂-fangst og -lagring og på fornybar energi. Planene går ut på et påbygg i to etasjer over laboratoriehallen det vil si mot parken. Bygningen vil dermed få en jevn høyde og bli omtrent like høy som Hovedbygningen. En eventuell bevaring av byg-

ningen vil kunne begrense NTNUs muligheter til å utvikle bygningen til fremtidsrettede og funksjonelle lokaler for virksomheten.

- Nummer: 317
Navn: Gamle fysikk
Byggeår: 1924 / 1951
Omfang: Eksteriør og interiør etter nærmere kartlegging
Vernekategori: Verneklasse 1, fredning
Merknad: Fredning av Gamle fysikk vil sikre bevaring av eldre bygningsmasse på Gløshaugen. Fysikk var en av de opprinnelige studieretningene på NTH og viktig for den faglige tyngden. NTNU har valgt å beholde navnet Gamle fysikk selv om fagområdet ikke bruker denne bygningen i dag. Bygningen har høy verdi, både arkitektonisk, bygningshistorisk og utdanningshistorisk.
- NTNU mener: En fredning av bygningen kan omfatte eksteriør og de to trappeløpene. Bygningen er dårlig tilrettelagt for funksjonshemmede, Hverken heis eller inngangsparti er universelt utformet og eventuelle tiltak i den forbindelse vil trolig kreve dispensasjon fra vernet av eksteriør og muligens deler av interiøret.

- Nummer: 321 og 322
Navn: Sentralbygg 1 og Sentralbygg 2
Byggeår: 1961 og 1968
Omfang: Interiør "Flystripa" – hovedstruktur og rommets karakter
Vernekategori: Verneklasse 2 - bevaring
Merknad: "Flystripa" er korridoren som går fra Gamle kjemi og gjennom sentralbyggene. Formålet er å bevare korridoren som har høy symbolverdi for tidligere og nåværende studenter.
- NTNU mener: NTNU ønsker ikke at denne delen av bygningen skal vernes. Under alle omstendigheter vil korridorens hovedstruktur og karakter bli bevart fordi det alltid vil være behov for en slik trafikkåre. Krav til brannsikkerhet og rømning har gjort det nødvendig med sprinkleranlegg og nye brannrør, noe som i alle fall har forandret utseendet. NTNU ønsker å stå fritt til å vurdere utseendet til korridoren, og det arbeides da også med planer for en oppgradering.

- Nummer: 323
Navn: Gamle kjemi
Byggeår: 1910
Omfang: Eksteriør og interiør etter nærmere kartlegging
Vernekategori: Verneklasse 1, fredning
Merknad: Fredning av Gamle kjemi vil sikre bevaring av den første utbyggingsfasen av NTH. Gamle kjemi er én av de fire bygningene rundt det åpne arealet bak Hovedbygningen ("campus"). Bygningen har høy verdi, både arkitektonisk, bygningshistorisk og utdanningshistorisk, og i likhet med Gamle fysikk har man valgt å beholde bygning-

ens navn for å dokumentere historien. Det er ingenting i bygningen som viser at kjemifagene har holdt til her.

NTNU mener: Fredningen kan omfatte eksteriøret, inngangspartiet og det store trapperommet.

Nummer: 324

Navn: Vannkraftlaboratoriet

Byggeår: 1916

Omfang: Eksteriør og interiør etter nærmere vurdering

Vernekategori: Verneklasse 1, fredning

Merknad: Formålet er å verne bygningen som et utdanningshistorisk viktig kulturminne. Bygningen er spesiell i den forstand at det er bevart mye laboratorieutstyr fra da bygningen ble oppført. Dette utstyret brukes fremdeles, og dermed inneholder bygningen elementer som dokumenterer utdanningsmessig og forskningsmessig historie.

NTNU mener: Fredningen kan omfatte eksteriøret, men også den store laboratoriehallen. Her er det riktignok kommet til noen rom i årenes løp, men uten at rommets karakter er vesentlig forandret.

Nummer: 325

Navn: Gamle elektro

Byggeår: 1910

Omfang: Eksteriør og interiør etter nærmere kartlegging

Vernekategori: Verneklasse 1, fredning

Merknad: Fredning av Gamle elektro vil sikre bevaring av den første utbyggingsfasen av NTH. Gamle elektro er én av de fire bygningene rundt det åpne arealet bak Hovedbygningen ("campus"). Bygningen har høy verdi, både arkitektonisk, bygningshistorisk og utdanningshistorisk, og i likhet med Gamle fysikk og Gamle kjemi har man valgt å beholde bygningens navn for å dokumentere historien. Selv om elektrofagene holder til i bygningen dreier det seg om kontorer og generelle studentarbeidsplasser og det er ingen bygningsmessige elementer som viser den faglige fortiden. Et større laboratorium forsvant da de nye elektrobyggene ble bygget sammen med eksisterende.

NTNU mener: Fredningen kan omfatte eksteriøret, inngangspartiet og det store trapperommet. Bygningen er dårlig tilrettelagt for funksjonshemmede, Hverken heis eller inngangsparti er universelt utformet og eventuelle tiltak i den forbindelse vil trolig kreve dispensasjon fra vernet av eksteriør og muligens deler av interiøret. Det er i tillegg store utfordringer i forbindelse med rømningsveier i bygningen.

Nummer: 330

Navn: Vestre Gløshaugen

Byggeår: 1850

Omfang: Eksteriør og opprinnelige og eldre deler av interiør

Vernekategori: Verneklasse 1, fredning

Vernestatus: Administrativt fredet

Merknad: Bygningen har en historie eldre enn NTH der den ble innlemmet. Her er fredning av eksteriøret aktuelt, selv om det i dag ikke fremstår som originalt. Hovedinngangen var for eksempel opprinnelig midt på fasaden. Av interiøret er det store rommet i annen etasje interessant.

NTNU mener: NTNU har ingen innvendinger til planforslaget, men bygningen er et eksempel på behovet for å få klargjort hva begrepet "Administrativt fredet" skal innebære.

Nummer: 342

Navn: Østre Gløshaugen

Byggeår: 1872

Omfang: Eksteriør og opprinnelige og eldre deler av interiør

Vernekategori: Verneklasse 1, fredning

Vernestatus: Administrativt fredet

Merknad: Denne bygningen har også en historie eldre enn NTH. Her er fredning av eksteriøret aktuelt. Innvendig er bygningen pusset opp og fremstår i dag på mange måter som historisk korrekt, men selvfølgelig med det moderne utstyret som er nødvendig.

NTNU mener: NTNU har ingen innvendinger til planforslaget, men bygningen er et eksempel på behovet for å få klargjort hva begrepet "Administrativt fredet" skal innebære.

Nummer: 343

Navn: Infohuset

Byggeår: 1898

Omfang: Eksteriør

Vernekategori: Verneklasse 1, fredning

Vernestatus: Administrativt fredet

Merknad: Denne bygningen har også en historie eldre enn NTH. Her er fredning av eksteriøret aktuelt. Innvendig er bygningen pusset opp, men ikke med tanke på en historisk dokumentasjon. Det er da heller ikke foreslått fredet noe av det innvendige.

NTNU mener: NTNU har ingen innvendinger til planforslaget, men bygningen er et eksempel på behovet for å få klargjort hva begrepet "Administrativt fredet" skal innebære.

Nummer: 447, 448, 449

Navn: Lerchendal gård med bygninger

Byggeår: 1762 (Hovedbygning)

Omfang: Eksteriør og interiør, samt utomhusområder

Vernekategori: Verneklasse 1, fredning

Vernestatus: Vedtaksfredet i 1923 etter Bygningsfredningsloven av 1920

Merknad: Hovedbygningen ble istandsatt frem til 1969 og senere arbeider er tilpasset dette.

NTNU mener: Vi ber om at Landsverneplanen skal inneholde detaljerte bestemmelser og retningslinjer for den videre forvaltningen av anlegget.

Nummer: 638

Navn: Skipsmodelltanken
Byggeår: 1939
Omfang: Eksteriør og interiør etter nærmere kartlegging
Vernekategori: Verneklasse 2 - bevaring
Merknad: I likhet med Vannkraftlaboratoriet inneholder Skipsmodelltanken vitenskapelig utstyr fra da bygningen ble oppført. Slepetanken er fortsatt like aktuell til modellforsøk. Den dokumenterer dermed 70 års teknologi- og forskningshistorie.
NTNU mener: Det marintekniske forskningsmiljøet vurderer allikevel alternativ plassering av et eventuelt nytt anlegg. Hvis Skipsmodelltanken skulle bli fraflyttet ville det være meningsløst å bevare slepetanken som et kulturminne.
Det er også mulig at satsing på et nytt og utvidet anlegg vil skje på Tyholt, og NTNU vil derfor ikke anbefale noen form for vern av anlegget.

Nummer: 841
Navn: Dragvoll gård
Byggeår: 1800 (?)
Omfang: Eksteriør
Vernekategori: Verneklasse 2, bevaring
Merknad: Bygningen alder og historie gjør den til et verdifullt kulturminne..
NTNU mener: Ingen bemerkninger.

Med hilsen

Lindis Burheim
Eiendomssjef

Arne Rønning
Eiendomsforvalter